

מוסד הביקורת ברשות המקומית

חשוב מאוד לדעת

מוסד הביקורת ברשות המקומית תפקידים ודרכי עבודה וחקיקה

הביקורת בעיריות:

במסגרת החוקים המסדירים את פעילותן של הרשויות המקומיות נקבע, כי הרשות המקומית מחויבת לקיום ותפקוד תקין של כל גופי הביקורת כדלהלן:

א. ועדת ביקורת:

תבחר מבין חברי מועצת העיר מספר החברים לא יעלה על שבעה חברים. ובדיני העיריות נקבעו תפקידה וסמכויותיה של הועדה.

ב. מבקר העירייה:

על פי "חוק הביקורת" תשנ"ב, 1992 מינוי מבקר הינו מינוי חובה. בדיני העיריות מוגדרים תפקידיו וסמכויותיו כולל דרכי עבודת המבקר הכוללים בין היתר את הסמכות לערוך ביקורת על פעילות העירייה ולבדוק אם נעשה כדין תוך שמירה על טוהר מידות ושמירה על עקרונות היעילות והחיסכון.

ג. ישראל הינה ככל הידוע בין המדינות הראשונות בעולם שבה מבקרי העיריות מוסדה בצורה סטטוטורית.

ד. הביקורת הפנימית היא מעין השלמה לעבודת מבקר המדינה, שהיא נעשית לרוב כביקורת אופקית זמן רב לאחר המעשה ולעיתים רחוקות מאוד.

מבקר העירייה – פעולותיו הם כמין כלי מנהל פנימי ארגוני לחיזוק עבודה העירייה. לרוב עבודתו בזמן אמת ומקיפה את כל יחידות העירייה.

ה. המכון הבינלאומי לביקורת פנימית H.A. הצהיר כי הביקורת הינה פונקציה הערכה בלתי תלויה שנקבעה בתוך ארגון לשם בחינה והערכת פעולות הארגון לשם סיוע לחברי הארגון במילוי ייעול של התפקיד.

ת פ ק י ד י ה מ ב ק ר :

א. חוק הביקורת הפנימית תשנ"ב 1992 מספק בסיס תמיכה משפטי וארגוני לעבודת המבקר.

המבקר הוא חלק אינטגרלי בארגון, מעורה בנעשה ברשות המקומית. המבקר מהווה גורם מדריך ומתריע מפני חריגות מהנורמות המחייבות, ומפרסם ממצאי הביקורת ללא משוא פנים ובאופן מקצועי.

ב. מבקר העירייה נדרש לערוך ביקורת בהתאם לטכניקות וסטנדרטים מקובלים שעל פיהם פועלים גופי הביקורת חיצוניים ופנימיים:

1. חוקיות וסדירות
2. יעילות
3. אפקטיביות
4. טוהר מידות

וכל זה מקביל לחוקים תקנות וצווים, מול נורמות עבודה של כל ארגון.

ג. מבקר העירייה נמצא במהלך עבודתו ביחסי גומלין עם אנשים רבים לא רק עם המבוקרים הישירים. אלא עם נבחרים, ובעלי תפקידים שהם לב כל ארגון.

- אגף כח אדם
- מנהל ההנדסה והתשתיות
- מנהל כספים
- יועצת משפטית
- ועדות העירייה
- תושבים

ד. החוק קובע כי כל מוסדות העירייה על כל שלוחותיה, כל תאגיד, חברה או עמותה הקשורה עם העירייה למבקר יש סמכות המעוגנת בחוק לבדוק אותם וחובה עליהם להמציא מסמכים ולהשיב לכל שאלות המבקר (חוק הביקורת – סעיף 9)

ה. מבקר העירייה בודק נושאים על תכנית עבודה שנתית שנקבעה על פי שיקול דעתו. או לפי דרישת ראש הרשות וככל האפשר בהתאם להמלצות ועדת הביקורת. והתיקון שועדת הביקורת רשאית להטיל שני נושאים בשנה על המבקר לבדיקה. תקציב המבקר צריך להיות מובא לדיון בועדת כספים ולהיות מאושר במסגרת תקציב העירייה.

דוח הביקורת השנתי

1. אין חובה להגיש דוחות אלא דווח שנתי בלבד.
2. הדווח מוגש לראש העיר עם העתק לוועדת ביקורת.
3. למבקר יש זכות להגיש גם דוחות שלא במסגרת הדוח השנתי על פי דרישת ראש העיר או יושב ראש הוועדה לענייני ביקורת. לעניין זה אין כללים ואין חובה בלוח זמנים.
4. קיים מועד אחרון להגשת הדווח השנתי תיקון לחוק (אפריל).
5. מועצת הרשות דנה בסיכומים ובהמלצות הוועדה לענייני ביקורת.
6. הדוח מותר לפרסום בתום התהליך.
7. כל המופיע בדווח מקבל את החומר להתייחסות. העיקרון הבסיסי הוא קבלת משוב ושיתוף פעולה של עובדי העירייה עם המבקר.
8. כל הערה של הנוגע בדבר שאינה מקובלת על המבקר תופיע בדווח.
9. דוח הביקורת יכול לא רק תהליך הבדיקה, אלא גם ממצאים, מסקנות, המלצות והערות הנוגעים בדבר. כמו כן, יכול הדוח פעולות שנקטו לתיקון הליקויים.

ה. קיימת תביעה במנהל ציבורי איכותי ומודרני גם במגזר של הרשויות המקומיות, והצורך בשיפור ופיתוח מתמיד של השירותים המוענקים לתושבים, הופכת את עבודת הביקורת לאחת המטלות החשובות ביותר בעבודת הרשות המקומית: היא משמשת בסיס להספקת מידע לניהול תקין, לקבלת החלטות למדידת תוצאות פעילות ולפיקוח יעיל של פעילות העירייה.

ו. על פי החוק, המבקר מדווח על ביקורתו לראש הרשות המקומית עם העתק לוועדת הביקורת, ועדת הביקורת מביא לדיון ואישור את המלצותיה בפני מועצת העיר.
כמו כן, המבקר מגיש דוח מעקב אחר תיקון ליקויים.

ז. המבקר אינו יכול למלא פונקציה תפעולית, דהיינו, אין המבקר גוף ביצועי. כדי לשמור הפרדה ברורה בין תפקידי המבקר לבין הגופים המבוקרים

ס י כ ו ם

א. מבקר העירייה מבקר גוף ציבורי קהילתי, זו פעולה בסביבה מיוחדת בה מצויים מספר רב של בעלי תפקידים ובעלי עניין ממגזרים פוליטיים, כלכליים, חברתיים במישור המקומי.

ב. המבקר משמש כנציב תלונות ציבור, דבר מורכב עם השלכות רבות לקיום מנהל תקין, וזו התמודדות יום יומית.

ג. עבודת המבקר היא אמצעי בקרה שיש בו כדי לסייע לראש הרשות ולנבחרים בתפקידם כנבחר ציבור.

יחס רציני למוסד הביקורת הוא יסוד חשוב ביכולת הפעולה הבלתי תלויה והבלתי מושפעת של המבקר.